

การส่งเสริมความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิต คณะมนุษยศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม*

รุ่งฤดี ลุ่มร้อย¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา และทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ที่เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตคณะมนุษยศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา อนุทินของนิสิต บันทึกหลังสอน ใบงาน และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน โดยพบว่ามีความเข้าใจมากที่สุด ในเรื่องความรู้พื้นฐานการจัดการศึกษา ปรัชญาการศึกษา รูปแบบและแนวโน้มของการจัดการศึกษา และวิชาชีพครู ซึ่งนิสิตทุกคนมีความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาถูกต้องทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือเรื่องความรู้เบื้องต้นของการศึกษา นิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาถูกต้องทั้งหมดและเข้าใจถูกต้องบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 75 และระดับน้อยที่สุดคือ เรื่องการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีนิสิตครึ่งหนึ่งมีความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาถูกต้องทั้งหมด และนิสิตอีกครึ่งหนึ่งเข้าใจถูกต้องบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 50

2. นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ก่อนเรียนนิสิตทั้ง 4 คนไม่มีความคิดที่จะประกอบอาชีพครู แต่หลังจากเรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม พบว่า นิสิตเริ่มมีแนวคิดที่จะประกอบอาชีพครู มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างสาขาวิชาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับวิชาชีพครูมากขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม, ความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา, ทัศนคติต่อวิชาชีพครู

* งานวิจัย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2559

¹ อาจารย์โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

E-mail: rung.toyy@gmail.com

Enhancing Understanding of Basic Concepts of Education and Attitude Towards the Teaching Profession of the Students of Faculty of Humanities With Learning Management Based on Social Constructivism*

Rungrudee Lumroy¹

Abstract

The aim of this research was to study the basic concepts of education and attitudes toward the teaching profession of students of the Faculty of Humanities who learned through learning management based on social constructivism. The target group was 4 second-year students majoring in Thai language of the Faculty of Humanities in the first semester of academic year 2015 at an autonomous university in Bangkok. This study was a quasi - experimental research design. Data were collected from assessment form for the basic concepts of education, students' journals, post-teaching reports, worksheets, and an interview. Data were analyzed by using descriptive statistics and content analysis.

The findings indicated that:

1. The students' understanding of the basic concepts of education after class was higher than before class. It was found that the most understanding area of students was fundamentals of educational management, philosophy of education, patterns and trends in education and the teaching profession. 100% of students understood the basic concepts of education precisely. The second understanding was the basic concepts of education. 75% of students partially and fully understood the basic concepts of education, and the lowest level of understanding area was special education. 50% of students partially and fully understood the basic concepts of special education.

2. Students' attitudes toward the teaching profession were changed. Before class, the 4 students had no idea to become teachers. However, it was found that students got the idea to work as teachers, understood more about student-centered education, including the ability to work with other classmates have different major subjects, and develop their own personality to suit the teaching profession more after learning through learning management based on social constructivism.

Keywords: Understanding of basic concept of education, Attitude towards the teaching, Social constructivism approach

* Research Article from Educational Research and Development Faculty of Education Kasetsart University, 2015

¹ Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and Development Faculty of Education Kasetsart University,

E-mail: rung.toy@gmail.com

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

ปัจจุบันการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมและการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (Partnership for 21st Century Skills, (2009) ดังนั้นครูควรจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การทำงานเป็นทีม การสืบค้นข้อมูลและการนำเสนอ และครูเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (วิจารณ์ พานิช, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทางการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม (Social Constructivism) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการและวิธีการสร้างความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by doing) และเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Bunyakart, 2010)

จากประสบการณ์ในการสอนรายวิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา (Basic Concept of Education) ในหลายปีที่ผ่านมา พบว่า เป็นรายวิชาเลือกที่นิสิตคณะศึกษาศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ลงทะเบียนเรียนโดยวัตถุประสงค์ของรายวิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา เพื่อศึกษาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และศึกษาค้นคว้าวิจัย โดยเมื่อนิสิตเรียนจบในรายวิชานี้ นิสิตสามารถบอกความหมายและความคิดรวบยอดที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้ เห็นความสำคัญของปรัชญาการศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของการจัดการศึกษาไทยและแผนแม่บทของการศึกษาแห่งชาติ มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการและรูปแบบของการศึกษา มีความเข้าใจในการจัดการศึกษาและบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาและสามารถวิเคราะห์แนวโน้มในการจัดการศึกษาได้ และมีความภูมิใจศรัทธา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

นอกจากวิชานี้จะส่งเสริมให้นิสิตมีแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาที่ถูกต้องแล้วยังส่งเสริมให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อที่จะไปเป็นครูในอนาคต เพราะเมื่อบุคคลเกิดทัศนคติที่ดีต่องานของตนหรือพอใจในการที่ตนทำอยู่ ย่อมทำให้ทำงานอย่างมีความสุข และมีความตั้งใจในการทำงานอย่างดีที่สุด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูมีความสำคัญมาก เพราะคุณภาพของความเป็นครูนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญเบื้องต้นคือความศรัทธาในอาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับ เอกภูมิ จันทระขันตี (2557, น.174) ที่ระบุว่า คนที่จะประกอบอาชีพครูได้อย่างมีคุณภาพควรเป็นผู้ที่มีความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู เพราะจะเป็นสิ่งสำคัญที่จูงใจให้ผู้ประกอบอาชีพครูมีความเป็นครูที่สมบูรณ์ขึ้น มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของวิชาชีพครู

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้เชิงสังคมมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้กับนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ที่เข้ามาเรียนร่วมกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ โดยมีความคาดหวังว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการดังกล่าว จะช่วยส่งเสริมแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา และสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูให้ดีขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องในชีวิตจริงและต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรคความรู้เชิงสังคม
2. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรคความรู้เชิงสังคม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้เชิงสังคม (Social Constructivism) มีรากฐานมาจากทฤษฎีสร้างสรรคความรู้ (Constructivism) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการสร้างสรรคความรู้ได้ด้วยตนเองของผู้เรียนของ Jean Piaget ปี 1971 และ Lev Vygotsky ปี 1960 โดยทฤษฎีสร้างสรรคความรู้ อธิบายว่าผู้เรียนเป็นผู้กระทำและเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นในใจของตนเอง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทในการก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางปัญญา เป็นเหตุให้ผู้เรียนปรับความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลใหม่ โดยวิธีการดูดซึม (Assimilation) และการปรับขยายโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) ทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้เชิงสังคม เป็นทฤษฎีที่อธิบายการสร้างความรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ในขณะที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรืองาน ในสถานะสังคมซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญและขาดไม่ได้ หัวใจสำคัญของทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้เชิงสังคม คือการทำให้ผู้เรียนข้ามผ่านพื้นที่รอยต่อพัฒนาการซึ่งเป็นระยะห่างของระดับพัฒนาการที่แท้จริง มีลักษณะการแก้ปัญหาที่ระดับศักยภาพเป็นตัวกำหนด โดยผ่านการแก้ปัญหาภายใต้คำแนะนำของครู และเพื่อนที่มีความสามารถเหนือกว่า (บุปผชาติ ทัพพิกรณ์, 2552; Bunyakarte, 2010)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - experiment) โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา และทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรคความรู้เชิงสังคมกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกำกับ

ของรัฐ จำนวน 4 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ภาควิชาการศึกษา โดยเรียนร่วมกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยที่เครื่องมือทุกชิ้นได้รับการตรวจสอบความถูกต้องจากกลุ่มคณาจารย์ผู้สอนวิชา แนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคมจำนวน 7 แผน รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคมซึ่งประกอบด้วย 1) การตรวจสอบความรู้เดิมของนิสิตเรื่องพื้นฐานทางการศึกษา โดยให้นิสิตทำแบบวัดก่อนเรียน 2) การจัดกิจกรรมที่เน้นให้นิสิตศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3) การให้นิสิตทำงานกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ 4) การบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ในอนุทิน

ตารางที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาตามทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม

ลำดับที่ และเนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้/งานที่มอบหมาย
1-2 (19,26 ส.ค. 58) เรื่อง ความรู้ เบื้องต้นของ การศึกษา	กิจกรรมการเรียนรู้ - ทำแบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ 1-3 - นิสิตสนทนากับประวัติตนเอง และความคาดหวังต่อการเรียนวิชานี้ แล้วทำใบงานเรื่องความใฝ่ฝันในอาชีพ จากนั้นให้นิสิตคู่วิเคราะห์ข้อถกเถียงเกี่ยวกับการศึกษาเกี่ยวกับนิยามของคำว่า “การศึกษา” แล้วจับคู่กับเพื่อนเพื่อเล่นเกมจับคู่ระหว่างภาพกับการศึกษา และคำนิยามของการศึกษา - นิสิตแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม เพื่อศึกษาความมุ่งหมายทางการศึกษา การศึกษาจัดทำไม่ การศึกษาจัดเพื่อใคร และการศึกษาจัดอย่างไร และออกมาแสดงบทบาทสมมุติ และเขียนสรุปแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษาและความสำคัญของการศึกษา - นิสิตเขียนอนุทิน และครูเขียนบันทึกหลังสอน
3 (2 ก.ย. 58) เรื่อง ความรู้ พื้นฐานการจัด การศึกษา	กิจกรรมการเรียนรู้ - ครูตั้งคำถาม “ถ้านิสิตจะจัดการศึกษาจะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานในด้านใดบ้าง” - แบ่งนิสิตออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา สังคมวิทยาการศึกษา และนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา และศึกษาทำความเข้าใจหัวข้อที่ได้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามเพื่อน ๆ และสรุปความรู้ - นิสิตเขียนอนุทิน และครูเขียนบันทึกหลังสอน
4-5 (9,16 ก.ย. 58) เรื่อง ปรัชญา การศึกษา	กิจกรรมการเรียนรู้ - ครูถามเกี่ยวกับปรัชญาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่นิสิตจบมา - ครูถามความหมายของปรัชญาและให้นิสิตช่วยกันอธิบาย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่ และเนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้/งานที่มอบหมาย
	- แบ่งนิสิตออกเป็น 5 กลุ่ม ศึกษาค้นคว้าปรัชญาแม่บทและปรัชญาการศึกษา โดยแต่ละกลุ่มจะเขียนแผนผังความคิด แล้วออกมานำเสนอหน้าห้อง - นิสิตเขียนอนุทิน และครูเขียนบันทึกหลังสอน
7-10 (30 ก.ย. และ 7,14,21 ต.ค. 58) เรื่อง พัฒนาการ ของการจัด การศึกษาไทย	กิจกรรมการเรียนรู้ - ทำแบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ 4-7 - นิสิตช่วยกันอธิบายพัฒนาการของการจัดการศึกษาตามความเข้าใจของนิสิต - นิสิตทราบหรือไม่ว่าแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเหมือนหรือต่างกันอย่างไร จากนั้นให้นิสิตแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสืบค้น ถามคำถาม และตอบคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันทั้งข้อดีและข้อเสีย - นิสิตเขียนอนุทิน และครูเขียนบันทึกหลังสอน งานที่ได้รับมอบหมาย - นิสิตสืบค้นประวัติความเป็นมาของการศึกษาไทย แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
11-14 (28 ต.ค. และ 4,11,18 พ.ย. 58) เรื่อง รูปแบบและ แนวโน้มของการ จัดการศึกษา	กิจกรรมการเรียนรู้ - นิสิตดูวีดิทัศน์การจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ แล้วให้นิสิตตอบคำถามว่าเป็นการศึกษารูปแบบใด - ครูตั้งคำถาม “ในความคิดของนิสิต โรงเรียนทางเลือกคืออะไร” และ “การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นอย่างไร” - นิสิตแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสืบค้น และ ถาม/ตอบคำถาม พร้อมยกตัวอย่างประกอบ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - นิสิตเขียนอนุทิน และครูเขียนบันทึกหลังสอน งานที่ได้รับมอบหมาย - นิสิตสืบค้นเรื่องรูปแบบของการศึกษาโรงเรียนทางเลือกและการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 - นิสิตสืบค้นเรื่องการศึกษาพิเศษเป็นการบ้านเพื่อนำเสนอในสัปดาห์ต่อไป
15 (25 พ.ย. 58) เรื่อง การศึกษา พิเศษ	กิจกรรมการเรียนรู้ - ทบทวนความรู้เดิมโดยให้นิสิตตอบคำถามว่า “ในความคิดของนิสิตคำว่าเด็กพิเศษหมายถึงเด็กประเภทใด จงอธิบาย” - นิสิตนำเสนอผลการสืบค้น พร้อมถาม/ตอบคำถามและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สัปดาห์ที่ และเนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้/งานที่มอบหมาย
	-นิสิตอภิปรายร่วมกันเพื่อสรุปความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ -นิสิตเขียนอนุทิน และครูเขียนบันทึกหลังสอน งานที่ได้รับมอบหมาย: นิสิตสืบค้นเรื่องวิชาชีพครู
16-17 (2,9 ธ.ค. 58) เรื่อง วิชาชีพครู	กิจกรรมการเรียนรู้ -นิสิตแต่ละคนออกมาเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ประทับใจ ชื่นชอบในหัวข้อ “ครูในดวงใจ” และให้นิสิตร่วมกันอภิปรายให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีจากประสบการณ์ของตนเองและเพื่อน -นิสิตนำเสนอผลการสืบค้นเรื่องวิชาชีพครู พร้อมถาม/ตอบคำถามของเพื่อน ๆ -แบ่งนิสิตออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อได้ว่าที่ในญัตติ “ครูสมัยใหม่ดีกว่าครูสมัยเก่า จริงแท้แค่ไหนหรือ” จากนั้นนิสิตสรุปร่วมกันเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมครู -นิสิตเขียนอนุทิน และครูเขียนบันทึกหลังสอน

หมายเหตุ สัปดาห์ที่ 6 เป็นการสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 และสัปดาห์ที่ 18 เป็นการสอบหลังเรียนครั้งที่ 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบวัดแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากข้อสอบกลางภาคและปลายภาควิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา ซึ่งสร้างและตรวจสอบความถูกต้องโดยคณาจารย์ผู้มีประสบการณ์ในการสอนวิชาแนวคิดขั้นพื้นฐานทางการศึกษา จำนวน 14 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ขออนุญาตนำข้อสอบชุดดังกล่าวมาพัฒนาและใช้เป็นแบบวัดแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา ซึ่งมีจำนวนข้อทั้งหมด 8 ข้อ ครอบคลุมแนวคิดหลักของเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ตามคำอธิบายรายวิชา

2.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลทัศนคติของนิสิตต่อวิชาชีพครู ประกอบด้วย

1) อนุทินของนิสิต เป็นการเขียนสะท้อนความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมการสอนของครู และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ซึ่งจะเขียนหลังจากเรียนจบในแต่ละหน่วย รวมทั้งสิ้น 7 ครั้ง

2) บันทึกหลังสอน เป็นการจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สิ้นสุดลง เป็นการสรุปผลการนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ โดยจะบันทึกเกี่ยวกับความสำเร็จในการสอนที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ รวมถึงความเข้าใจพื้นฐานทางการศึกษาเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

3) ใบงาน เป็นใบงานที่ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยข้อมูลที่นำมาใช้วิเคราะห์ผล การศึกษาใช้เป็นคำถามปลายเปิดที่ให้นิสิตเขียนแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วยใบงาน 4 ฉบับ ได้แก่ ใบงานที่ 1 ความใฝ่ฝันในอาชีพและความคาดหวังต่อการเรียน ใบงานที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาไทย ใบงานที่ 3 รูปแบบการจัดการศึกษาในอนาคต และใบงานที่ 4 ครูในดวงใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา ผู้วิจัยให้นิสิตทำแบบวัดแนวคิดก่อนเรียน และหลังจากเรียนจบเนื้อหาทั้งหมดโดยให้สอบแนวคิดที่ 1-3 เป็นการสอบครั้งที่ 1 ส่วนแนวคิดที่ 4-7 ใช้เวลาในการทำแบบวัดทั้งสิ้นครั้งละ 2 ชั่วโมง ในส่วนของ อนุทินของนิสิต นิสิตเขียนอนุทินส่งในครั้งสุดท้ายของการเรียน บันทึกหลังสอน ผู้วิจัยจดบันทึกหลังสอน ทุกครั้งหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น และผู้วิจัยรวบรวมใบงานที่นิสิตทำในแต่ละครั้งเมื่อ หมดชั่วโมงเรียน และทำสำเนาเอกสารเก็บไว้และคืนผลงานให้นิสิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบวัดแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากคำตอบของ นิสิตโดยอ่านคำตอบที่ละข้อของนิสิตแต่ละคนแล้วจับกลุ่มคำตอบของนิสิตเป็น 5 กลุ่มตามกรอบแนวคิด ของ Abraham , Williamson and Westbrook (1994) คือ แนวคิดถูกต้องสมบูรณ์ (Sound Understanding) แนวคิดถูกต้องบางส่วน (Partial Understanding) แนวคิดคลาดเคลื่อน (specific misconception) แนวคิด ถูกต้องบางส่วนและแนวคิดคลาดเคลื่อน (partially understanding with specific misconception) และไม่มี แนวคิด (no understanding)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มคำตอบของแบบทดสอบทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ไป นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา หากผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้วิจัย ผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญจะ อภิปรายร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปของการจัดกลุ่มคำตอบก่อนนำไปคำนวณหาค่าร้อยละของความถี่ของ คำตอบในแต่ละกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนิสิตทั้งหมดที่เป็นกลุ่มศึกษา

1) อนุทินของนิสิต บันทึกหลังสอน และ ใบงาน ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากคำตอบของนิสิตแล้ว สรุปเป็นประเด็นสำคัญเพื่อรายงานในผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) ผลการส่งเสริมความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา และ 2) ทศนคติต่อวิชาชีพครู

1. ผลการพัฒนความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา

จากการวิเคราะห์เนื้อหาในแบบวัดแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาในช่วงก่อนเรียน พบว่านิสิต 4 คน (ร้อยละ 100) มีแนวคิดถูกต้องบางส่วนเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นของการศึกษาโดยสามารถบอก

ความหมายของการศึกษาและจุดมุ่งหมายได้อย่างคร่าว ๆ แต่ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า องค์ประกอบของการศึกษา ประกอบไปด้วย หลักสูตร บทบาทของผู้สอน บทบาทของผู้เรียน และ กระบวนการเรียนการสอน ในส่วนของความรู้พื้นฐานการจัดการศึกษา นิสิต 2 คน (ร้อยละ 50) มีแนวคิด ถูกต้องบางส่วน โดยเข้าใจว่าการจัดการศึกษาต้องอาศัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย และ นิสิต 2 คน (ร้อยละ 50) มีแนวคิดที่คลาดเคลื่อนมองว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของครู ผู้เรียน และ โรงเรียน เท่านั้น ในด้านปรัชญาการศึกษาเป็นแนวคิดที่ไม่มีนิสิตคนใดรู้จักมาก่อน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่านิสิต 3 คน (ร้อยละ 75) ไม่มีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการของการจัดการศึกษา แต่พบเพียง 1 คน (ร้อยละ 25) ที่ตอบว่าพัฒนาการของการจัดการศึกษาเริ่มจากสมัยอยุธยาเป็น ต้นมา นอกจากนี้นิสิตยังมีมุมมองที่ค่อนข้างไปทางลบเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องพัฒนาการของการจัดการศึกษาไทยโดยกล่าวว่า “ฉันไม่เห็นความสำคัญว่าต้องรู้อะไรไปทำไม” (แบบวัดแนวคิดก่อนเรียนของ นิสิตคนที่ 3 วันที่ 30 ก.ย. 58) สำหรับเรื่องรูปแบบและแนวโน้มของการจัดการศึกษา ผู้วิจัยพบว่านิสิต ครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 50) มีแนวคิดถูกต้องบางส่วน โดยนิสิตรู้เพียงว่า การจัดการศึกษาเริ่มที่ระดับอนุบาลถึง ระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตอีกครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 50) มีแนวคิดคลาดเคลื่อนในเรื่องการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพราะนิสิตเข้าใจว่าต้องจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์และเน้นการใช้ นวัตกรรมใหม่ ๆ เท่านั้น ในส่วนของแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ พบว่านิสิตทุกคน (ร้อยละ 100) ไม่มี แนวคิด เพราะไม่สามารถแยกประเภทความพิการได้ รู้แต่เพียงว่าการศึกษาพิเศษเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ในส่วนของแนวคิดสุดท้ายเรื่องวิชาชีพครู ผู้วิจัยพบว่านิสิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75) มีแนวคิด ถูกต้องบางส่วน แต่อาจจะไม่สามารถลงรายละเอียดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมหรือจรรยาบรรณครูได้ ทั้งนี้นิสิตสามารถตอบคำถามได้เพียงว่า ครูต้องมีความเมตตาต่อศิษย์ ดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิดให้คำปรึกษาที่ดี ตั้งใจอบรมสั่งสอน เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบนิสิต 1 คน (ร้อยละ 25) ที่มีความเข้าใจบางส่วนที่ไม่ แตกต่างจากเพื่อน แต่มีแนวคิดที่คลาดเคลื่อนไปจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งพบ ในตัวอย่างคำตอบว่า “...เนื้อหาที่ยากครูต้องมีเทคนิคการสอนให้ท่องจำง่าย ๆ รวมถึงการบอกแนว ข้อสอบ...” (แบบวัดแนวคิดก่อนเรียนของนิสิตคนที่ 2 วันที่ 30 ก.ย. 58) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า นิสิตไม่มีความรู้ในเรื่องมาตรฐานวิชาชีพครู

หลังจากที่นิสิตทั้ง 4 คน ได้เรียนรู้แนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม ผู้วิจัยได้วัดความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาด้วยแบบวัดแนวคิด พื้นฐานทางการศึกษา หลังจากการวิเคราะห์คำตอบและจับกลุ่มคำตอบของนิสิตแล้ว พบว่านิสิตมีแนวคิด แต่ละแนวคิดอยู่ในกลุ่มแนวคิดถูกต้องสมบูรณ์ และแนวคิดถูกต้องบางส่วน ยกเว้นแนวคิดเรื่องการศึกษา

พิเศษนิสิตมีแนวคิดเรื่องนี้ คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้แต่ ไม่มีนิสิตคนใดเลยที่เข้าใจคลาดเคลื่อน เข้าใจไม่ถูกต้องและไม่เข้าใจเลยหรือไม่มีแนวคิด

ตารางที่ 2 แนวคิดที่แสดงความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ที่เรียน
โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม (N=4)

แนวคิดหลักที่วัด	ช่วงเวลาในการทำแบบวัด	ความถี่ (ร้อยละ) ของกลุ่มคำตอบ				
		แนวคิดถูกต้องสมบูรณ์	แนวคิดถูกต้องบางส่วน	แนวคิดคลาดเคลื่อน	แนวคิดถูกต้องบางส่วนและแนวคิดคลาดเคลื่อน	ไม่มีแนวคิด
1) ความรู้เบื้องต้นของการศึกษา	ก่อน	-	4(100)	-	-	-
	หลัง	3(75)	1(25)	-	-	-
2) ความรู้พื้นฐานการจัดการศึกษา	ก่อน	-	2(50)	2(50)	-	-
	หลัง	4(100)	-	-	-	-
3) ปรัชญาการศึกษา	ก่อน	-	-	-	-	4(100)
	หลัง	4(100)	-	-	-	-
4) พัฒนาการของการจัดการศึกษาไทย	ก่อน	-	-	1(25)	-	3(75)
	หลัง	3(75)	1(25)	-	-	-
5) รูปแบบและแนวโน้มของการจัดการศึกษา	ก่อน	-	2(50)	2(50)	-	-
	หลัง	4(100)	-	-	-	-
6) การศึกษาพิเศษ	ก่อน	-	-	-	-	4(100)
	หลัง	2(50)	2(50)	-	-	-
7) วิชาชีพครู	ก่อน	-	3(75)	-	1(25)	-
	หลัง	4(100)	-	-	-	-

ทั้งนี้ผู้วิจัยของนำเสนอผลการวิจัยในช่วงหลังเรียนของแต่ละแนวคิดดังนี้

1. แนวคิด เรื่องความรู้เบื้องต้นของการศึกษา จากการวิเคราะห์คำตอบจากแบบวัดผู้วิจัยพบว่า นิสิต 3 คน (ร้อยละ 75) มีแนวคิดถูกต้องสมบูรณ์โดยสามารถอธิบายได้ถูกต้องว่านักการศึกษาแต่ละท่านให้ความหมายการศึกษาว่าอย่างไร เช่น จอห์น ดิวอี้ ได้ให้ความหมายการศึกษาว่า “การศึกษา” คือชีวิต ความเจริญงอกงาม การสร้างเสริมประสบการณ์ กระบวนการทางสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ นิสิตสามารถอธิบายเกี่ยวกับ องค์ประกอบของการศึกษา ความมุ่งหมายของการศึกษาโดยยึดความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และมาตรฐาน

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2547 ได้อย่างถูกต้อง แต่อย่างไรก็ตามพบว่านิสิต 1 คน (ร้อยละ 25) มีแนวคิดถูกต้องบางส่วน เนื่องจากไม่สามารถอธิบายเหตุผลของจุดหมายการศึกษาได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น ไม่ได้อ้างมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2547 เป็นต้น

2. แนวคิด เรื่องความรู้พื้นฐานการจัดการศึกษา จากการวิเคราะห์คำตอบจากแบบวัดผู้วิจัยพบว่า นิสิตทั้ง 4 คน (ร้อยละ 100) มีแนวคิดถูกต้องสมบูรณ์ โดยนิสิตอธิบายว่าความรู้พื้นฐานของการจัดการศึกษาจะต้องใช้แนวคิดพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) ปรัชญาการศึกษา คือ เป็นวิชาที่ว่าด้วยแนวคิดอุดมการณ์ หรือเป้าหมายในการจัดการศึกษา 2) จิตวิทยาการศึกษา คือ เป็นวิชาที่เกี่ยวกับปัญหาจิตวิทยาศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ 3) สังคมวิทยาการศึกษา คือ เป็นวิชาที่ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการศึกษา หรือความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางสังคมกับการศึกษา 4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ รูปแบบหรือวิธีการใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการศึกษา โดยมีอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคนิค หรือวิธีการต่างๆ ที่จะส่งเสริมกระบวนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นต้น

3. แนวคิด เรื่องปรัชญาการศึกษา จากการวิเคราะห์คำตอบจากแบบวัดผู้วิจัยพบว่านิสิตทุกคน (ร้อยละ 100) มีความเข้าใจแนวคิดถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแผนผังความคิดที่พบว่า ปรัชญาการศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม จะประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ก) จุดมุ่งหมายของการศึกษาของแต่ละกลุ่ม ข) องค์ประกอบของการศึกษาของแต่ละกลุ่ม ซึ่งองค์ประกอบของการศึกษามี 5 อย่างดังนี้ 1) หลักสูตร 2) ครู 3) ผู้เรียน 4) โรงเรียน และ 5) กระบวนการสอน เป็นต้น

4. แนวคิด เรื่องพัฒนาการการจัดการศึกษาไทย จากการวิเคราะห์คำตอบจากแบบวัดผู้วิจัยพบว่านิสิต 3 คน (ร้อยละ 75) มีแนวคิดถูกต้องสมบูรณ์โดยสามารถบอกได้ว่าแต่ละยุคสมัยมีวิธีการจัดการศึกษาแตกต่างกัน เช่น ในสมัยสุโขทัยเน้นการจัดการศึกษาเป็น 2 ด้านคือ ด้านฆราวาส และด้านบรรพชิต ในสมัยอยุธยา เน้นการจัดการศึกษากับต่างชาติ และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีการพัฒนาการศึกษามากขึ้น เช่น ในสมัยรัชการที่ 4 มีชาวต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษ ในสมัยรัชการที่ 5 ได้นำวิทยาการใหม่ๆ ของตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ เป็นต้น สำหรับในประเด็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นิสิตสามารถอธิบายว่าปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติ ฯ ทั้งสิ้น 3 ฉบับ และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ ฯ คือมี 9 หมวด 78 มาตรา อย่างไรก็ตามยังพบว่า นิสิตร้อยละ 25 มีแนวคิดถูกต้องบางส่วนเนื่องจากไม่สามารถอธิบายได้ว่าพระราชบัญญัติ ฯ มีกี่ฉบับ และในยุคปัจจุบันประเทศไทยใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใด

5. แนวคิด เรื่องรูปแบบและแนวโน้มของการจัดการศึกษา จากการวิเคราะห์คำตอบจากแบบวัดผู้วิจัยพบว่านิสิตทุกคน (ร้อยละ 100) มีแนวคิดถูกต้องสมบูรณ์ โดยพบว่านิสิตสามารถอธิบายรูปแบบการจัดการศึกษามี 3 ระบบคือ 1) การศึกษาในระบบ 2) การศึกษานอกระบบ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย

โดยสามารถระบุองค์ประกอบของการจัดการศึกษาทั้ง 3 ระบบว่ามี จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา และการวัดและการประเมินผล ได้ครบถ้วน

6. แนวคิด เรื่องการศึกษาพิเศษ จากการวิเคราะห์คำตอบจากแบบวัดผู้วิจัยพบว่ามี 2 คน (ร้อยละ 50) มีแนวคิดถูกต้องสมบูรณ์เนื่องจากสามารถวิเคราะห์ได้ว่าการศึกษาพิเศษเป็นการจัดการศึกษา สำหรับบุคคล 3 กลุ่มคือ บุคคลที่มีความพิการ บุคคลด้อยโอกาส และบุคคลปัญญาเลิศได้ถูกต้อง และพบว่ามีอีกครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) มีแนวคิดถูกต้องบางส่วน คือไม่สามารถจำแนกบุคคลพิการทั้ง 9 ประเภทได้ หรือบางคนอธิบายรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในประเทศไทยไม่ครบเช่น 1) ศูนย์การศึกษาพิเศษ 2) โรงเรียนเฉพาะความพิการ 3) การศึกษานอกระบบเฉพาะความพิการ 4) โรงเรียนจัดการเรียนร่วม เป็นต้น ซึ่งในความเป็นจริงการจัดการศึกษาพิเศษยังจัดในโรงเรียน อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษาด้วย

7. แนวคิด เรื่องวิชาชีพครู จากการวิเคราะห์คำตอบจากแบบวัดผู้วิจัยพบว่ามี 4 คน (ร้อยละ 100) มีแนวคิดถูกต้องสมบูรณ์ โดยนิสิตมีเข้าใจเรื่องวิชาชีพ โดยสามารถวิเคราะห์คุณลักษณะของครูที่ดี และจรรยาบรรณครู 9 ประการได้

2. ผลการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพครู

จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึกหลังสอนและอนุทินของนิสิต ผู้วิจัยพบว่ามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูมากขึ้น โดยพบว่าการเรียนวิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา ผู้วิจัยได้ให้นิสิตทำ ใบงาน ซึ่งถามนิสิตว่า ความใฝ่ฝันในอาชีพคืออะไร นิสิตส่วนใหญ่มองว่าตนเองเรียนคณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย ดังนั้นอาชีพที่พวกตนใฝ่ฝันจะต้องเกี่ยวกับหนังสือ ตำราและงานเอกสารต่าง ๆ เช่น นักเขียน นักวิจารณ์ บรรณาธิการ และพนักงานธนาคาร เป็นต้น อาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่อยู่ในความคิด และความฝันในวัยเด็กเท่านั้น ดังตัวอย่างคำตอบของนิสิตคนที่ 1 ที่ว่า “ตอนนี้อยากเป็น บก. เป็นนักเขียน แต่ครูเป็นอีกอาชีพหนึ่งในที่อยู่ในความคิด เพราะตอนเด็ก ๆ อยากเป็นครูเหมือนแม่” (ใบงานที่ 1 วันที่ 19 ส.ค. 58) และคำตอบของนิสิตคนที่ 4 ที่ว่า “ตอนเด็ก ๆ อยากเป็นครู ชอบการสอนผู้เรียนเพราะอยู่กับ เด็ก ๆ แล้วมีความสุข แต่โตขึ้นก็อยากทำงานเป็นพนักงานธนาคารด้านเอกสารเพราะตรงสาขาที่เรียน” (ใบงานที่ 1 วันที่ 19 ส.ค. 58)

หลังจากเรียนวิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาผ่านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม นิสิตทั้ง 4 คน มีทัศนคติเชิงบวกต่ออาชีพครูมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาจากอนุทินของนิสิตและบันทึกหลังสอนของครู ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. นิสิตเริ่มเปลี่ยนแนวคิดในการประกอบอาชีพมาเป็นอาชีพครู

นิสิตได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ อบรมมุมมองของความรู้สึกร่วมกันเกี่ยวกับวิชาชีพครูและนำมาอธิบายร่วมกันในห้องเรียน ผู้วิจัยพบว่านิสิตมีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของความเป็นครูในหลายประเด็นและมีการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกร่วมกันที่มีต่อวิชาชีพครูดีขึ้น มีมุมมองแตกต่างไปจากเดิม ดังตัวอย่างข้อความที่ปรากฏในอนุทินของนิสิตคนที่ 1 ที่ว่า “ก่อนหน้านี้ฉันไม่เคยรู้ว่าการเป็นครูจะต้องทำความเข้าใจอะไรมากมายขนาดนี้ แต่หลังจากได้เรียนกับอาจารย์แล้วทำให้ฉันเกิดความเข้าใจและศรัทธาในวิชาชีพครู ทำให้ฉันอยากเป็นครูภาษาไทย และต้องเป็นครูที่ดีให้ได้ โดยยึดหลักคุณธรรม” (อนุทินครั้งที่ 7 วันที่ 9 ธ.ค. 58)

2. นิสิตตระหนักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น

นิสิตมีความเข้าใจมากขึ้นว่าการสอน ไม่ใช่การที่ครูยืนอธิบายหน้าชั้นเรียนแล้วให้ผู้เรียนจดตาม แต่การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ ได้เรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติจริง มีการจัดกิจกรรมกลุ่ม ฝึกให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์สังเคราะห์ประเมินและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ โดยไม่เน้นการท่องจำเพียงเนื้อหาอย่างเดียว ดังตัวอย่างข้อความที่ปรากฏในอนุทินของนิสิตคนที่ 2 ว่า “รูปแบบกิจกรรมมีความหลากหลาย เช่น เกม การแสดงบทบาทสมมติ ได้ว่าที่ เรียนรู้จากสื่อการเรียนการสอนที่อาจารย์นำมาทำให้ไม่เบื่อ จำได้เร็วกว่าปกติ เช่น จิกซอว์เรื่องความมุ่งหมายของการศึกษา บัตรคำเรื่องความหมายของการศึกษา และปรัชญาการศึกษาวิทัศน์เกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาพิเศษ” (อนุทินครั้งที่ 3 วันที่ 16 ก.ย. 58)

3. นิสิตเกิดทักษะในการทำงานกับเพื่อนต่างสาขาวิชาได้เป็นอย่างดี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาที่เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม และในกลุ่มจะต้องคล่องกันระหว่างเพื่อนต่างคณะ ส่งผลให้นิสิตเกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกที่ดีในการให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน และมีความสุขความพอใจในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น แม้จะเป็นรุ่นน้องและเป็นนิสิตต่างคณะ เป็นผลให้นิสิตมีการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างข้อความที่ปรากฏในอนุทินของนิสิตคนที่ 2 ที่ว่า “ฉันคิดว่านิสิตมีความสนิทสนมกันมากขึ้น กล่าวพูดคุยแลกเปลี่ยนปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้ให้เก้กัน” (อนุทินครั้งที่ 4 วันที่ 21 ต.ค. 58) และอนุทินของนิสิตคนที่ 4 ที่ว่า “การทำงานกลุ่มทำให้เราเกิดความสามัคคีและรู้จักปรับตัวเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้” (อนุทินครั้งที่ 5 วันที่ 18 พ.ย. 58)

4. นิสิตมีบุคลิกภาพของความเป็นครูมากขึ้น

นิสิตมีความเข้าใจมากขึ้นว่าบุคลิกภาพเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้มีอาชีพครูเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างศรัทธาความน่าเชื่อถือและประทับใจให้กับผู้เรียนและผู้พบเห็น อีกทั้งยังเป็นแรงผลักดัน

ให้การประกอบอาชีพครูบรรลุลักษณะที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นคนเป็นครูที่ดีจึงต้องพัฒนาบุคลิกภาพอย่างสม่ำเสมอ เช่นการพูดจาให้ชัดเจนการตรงต่อเวลาความมั่นใจในตนเองและสอนให้นิสิตกล้าคิดกล้าแสดงออก เป็นต้น ดังตัวอย่างข้อความที่ปรากฏในอนุทินของนิสิตคนที่ 4 ที่ว่า “อาจารย์สอนเรื่องบุคลิกภาพ เช่น การพูดจาให้ชัดเจน การพูดหน้าชั้น และการนำเสนองาน” (อนุทินครั้งที่ 7 วันที่ 9 ธ.ค. 58) และอนุทินของนิสิตคนที่ 3 ที่ว่า “อาจารย์สอนให้กล้าแสดงออกในที่ที่เหมาะสม ทั้งด้านการพูดและการวางบุคลิกภาพในความเป็นครู” (อนุทินครั้งที่ 3 วันที่ 16 ก.ย. 58)

อภิปรายผลการวิจัย

ในการเรียนรู้ของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ในวิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาทั้ง 4 คน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคมครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาที่ถูกต้องสมบูรณ์ มากขึ้นกว่าในช่วงแรก ซึ่งการที่นิสิตเกิดความรู้ความเข้าใจในแต่ละแนวคิดย่อยๆ ได้นั้น เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม ซึ่งพบว่านิสิตทั้ง 4 ได้สะท้อนความรู้สึกร่วมเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในอนุทินว่า “อาจารย์มีวิธีการสอนของที่หลากหลาย มีการตรวจสอบความรู้เดิมของนิสิต หลายครั้งทำให้พวกเราเห็นว่าเราเข้าใจผิด อาจารย์ขอให้นิสิตจับกลุ่มทำงานแล้วออกมาอภิปรายความคิดของตนเอง และออกมาช่วยสรุปอีกรอบทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องที่ไม่เคยเรียนรู้มาก่อนได้ง่ายขึ้น” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรุฒิ โกสุมศุภมาลา (2552) และพงศ์ทวี ทศวา (2555) ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคมในการพัฒนาทักษะและแนวคิดในเนื้อหาที่เรียน โดยพบว่ารูปแบบกิจกรรมที่จะส่งเสริมทักษะและแนวคิดได้นั้นควรจัดโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ ฝึกคิด และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีการช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อน และการช่วยเหลือของครูเมื่อมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตัวเอง รวมถึงการใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย นอกจากนี้ Bunyakarte (2010) ได้กล่าวเสริมว่าครูควรการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนกับความรู้ใหม่ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า การให้นิสิตต่างคณะมาเรียนร่วมกันจะช่วยให้นิสิตคณะมนุษยศาสตร์เกิดการเรียนรู้เนื้อหาวิชาชีพครูจากนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ สอดคล้องกับ Nopparatjamjomras (2011) ที่กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนแต่ละคนจะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การทำกิจกรรมกลุ่มเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพราะแต่ละคนต่างมีประสบการณ์ในเรื่องเดียวกันที่แตกต่างกัน

นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ก่อนเรียนนิสิตทั้ง 4 คนไม่มีความคิดที่จะประกอบอาชีพครู แต่หลังจากเรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม พบว่านิสิตเริ่มมีแนวคิดที่จะประกอบอาชีพครู มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญมากขึ้น รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างสาขาวิชาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับวิชาชีพครูมากขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าทัศนคติที่เกิดขึ้นกับนิสิตมาจากการ เทคนิควิธีการสอน การจัดการชั้นเรียน บุคลิกภาพทั้งการแต่งกายและการพูด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของAlkhateeb (2013) ที่กล่าวว่าทัศนคติที่ดีเกิดจากการ ได้รับคำแนะนำจากครูของพวกเขา และ Bhalla, Jajoo and Kalantri (2002) ได้กล่าวว่าทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู จะได้จากการเห็นตัวอย่างที่ดี นอกจากนี้ Trivedi (2011) ยังพบว่าการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู จะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูคนนั้น

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม สามารถทำให้นิสิตคณะมนุษยศาสตร์เกิดแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาที่ดีขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การนำผลการวิจัยไปใช้ต้องกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคมในวิชาแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้นิสิตคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ในสาขาต่างๆ และนิสิตที่มีความสนใจในวิชาชีพครู ได้ลงทะเบียนเรียนวิชานี้ร่วมกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาความเข้าใจแนวคิดและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแนวคิดและทัศนคติต่อวิชาชีพครูในวิชาอื่นๆ ที่มีนิสิตต่างคณะมาเรียนร่วมกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อสร้างเป็นรูปแบบการเรียนรู้ในการเสริมสร้างให้เกิดแนวคิดที่ถูกต้องและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคมมาเป็นแนวทางในการพัฒนาความเข้าใจแนวคิดและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

บุปผชาติ ทัพพิกรณ์. (2552). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- พงศ์ทวี ทศวา. (2555). การใช้การสอนเขียนตามแนวคิดสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม และการให้ข้อมูลย้อนกลับทางเฟสบุ๊คเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจของพระนิสิต. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วรวิติ โกสุมศุภมาลา. (2552). การพัฒนาแนวคิดเรื่องโมเดลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการสอนแบบการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาศึกษาศาสตร์-การสอน). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: ส.เจริญ การพิมพ์ จำกัด.
- เอกภูมิ จันทระขันตี. (2557). การพัฒนาทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตครูวิทยาศาสตร์ โดยใช้กรณีตัวอย่างจากหนังสือเรื่อง ครูสมพรคนสอนลิง. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 34(1), 161-179.
- Abraham, M. R., Williamson, V. A. and Westbrook, S.L. (1994). A Cross-Age Study of the Understanding of Five Chemistry Concepts. *Journal of Research in Science Teaching*. 29(2), 147-165.
- Alkhateeb, H. M. (2013) Attitudes Towards Teaching Profession of Education Students in Qatar. *Innovative Teaching*. 2(9), 1-5.
- Bhalla, A., Jajoo, U.N. and Kalantri, S.P. (2002). Attitude of Teachers Towards Teaching. *JAssoc Physicians India*. 50, 1405-1408.
- Bunyakarte, T. J. (2010). Learning in the Social Constructivist Perspectives. *Galaxy the IEELE Journal*. 2 (1), 10-15.
- Nopparatjamjornras, T. R. (2011). The Social Constructivist Approach to Teaching and Learning Genetics for Disadvantaged Thai Students in a Multicultural Classroom. *The Asia-Pacific Education Researcher*. 20 (2), 222-230.
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). *Framework for 21st Century Learning*. Retrieved 14 May 2016, from <http://www.21stcenturyskills.org>
- Trivedi, R. P., 2011. A Study of Attitude of Teachers towards Teaching Profession Teaching at Different Level. *International Multidisciplinary e-Journal*. 1(5), 24-30.
